

Asia: VN/15007/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valvira toteaa pyydettyinä lausuntona seuraavaa.

Lakiluonnoksessa esitetty muutos myöntää osana perustoimeentulotukea keliakiakorvausta on myönteinen ja yhdenvertaisuutta lisäävä toimeentulotukea saavien keliakiaa sairastavien keskuudessa. Muutos yhdenmukaistaisi eri puolilla Suomea asuvien keliakiaa sairastavien kohtelua verrattuna nykytilanteeseen, jossa hyvinvointialueilla voi olla keskenään erilaisia käytäntöjä keliakiasta aiheutuvien kustannusten korvaamisessa täydentävänä toimeentulotukena.

Valviran näkemyksen mukaan keliakiasta johtuvien ylimääräisten ravintomenojen sitominen toimeentulotukeen kuitenkin syventää toimeentulotukiriippuvuutta ja saattaa toimia myös joillekin asiakkaille kannustinloukkuna. Suunniteltu lakimuutos lisää myös eriarvoisuutta eri tavoin pienituloisten kesken, kun he, joilla ei ole toimeentulotukioikeutta, jäävät jatkossakin vaille keliakiastaan johtuvien ylimääräisten ravintokustannusten korvauksista. Valvira toteaa, että keliakia on perinnöllinen, elinikäinen sairaus, josta ei voi parantua. Keliakikon ruokavalion noudattaminen on verrannollista pysyvään elinikäiseen lääkitykseen.

Valvira katsoo, että myös keliakiakorvauksen suuruus tulisi olla riittävä kattamaan sairauden hoidosta koituvat todelliset kustannukset, kuten muidenkin sairauksien hoitamiseen liittyvien kulujen osalta toimeentulotuen käsittelyssä toimitaan.

Valviran näkemyksen mukaan olisi hyvä selvittää, voidaanko aiemmin keliakiadiagnoosistaan tiedon Kelalle toimittaneiden asiakkaiden kohdalla automaattisesti huomioida keliakiasta johtuvat

ylimääräiset ravintomenot, jos heille suunnitellun lainmuutoksen voimaantultua myönnetään perustoimeentulotukea.

Esitetty ikäraja on Valviran näkemyksen mukaan perusteltu ottaen huomioon alle 16-vuotiaiden vammaistuesta korvattavat keliakiasta johtuvat kustannukset. Jos alaikäisten vammaistuen ikärajaa tulevaisuudessa mahdollisesti nostetaan 18 ikävuoteen, tulee nyt käsiteltävänä oleva toimeentulotukilakiin mahdollisesti tuleva ikärajaus nostaa vastaavasti.

Esitys on vaikutuksiltaan neutraali Valviran valvontatehtävän kannalta.

Vuorinen Päivi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira